

СЛОВТВІР. ГРАМАТИКА

УДК 811.161.2.'366.587

М. І. Калько

ВИД ДІЄСЛОВА У ФОКУСІ ВПЛИВУ РІЗНОРІВНЕВИХ ЧИННИКІВ

У статті репрезентовано варіант динамічної моделі категорії аспектуальності, що враховує чинники різних мовних рівнів і передбачає передусім вивчення регулярного впливу на видову поведінку, з одного боку, внутрішньолексемного контексту як полісемічної неоднорідності словозначень дієслівної вокабули щодо належності до того чи того аспектуально релевантного класу, та зовнішньолексемного контексту як аспектуально вагової гетерогенності конкретнотекстового синтагматичного, а незрідка – й прагматичного середовища. Проблема створення такої моделі визнана багатьма провідними аспектологами як одна з найактуальніших. Однією з основних причин постійного дослідницького невдоволення через відсутність адекватного наукового опису категорії виду є, на думку автора, суб'єктивне намагання втиснути її в жорсткі й стерильні морфологічні рамки, абстрагуючись від усього її об'єктивного багаторівневого обширу.

Комплексне дослідження закономірностей категоризації аспектуальної семантики на засадах функціональної граматики, що враховує вплив на категорію виду, яка представляє граматичний рівень аспектуальності, чинників різних рівнів: екстралінгвального, онтологічного, прихованограматичного, парадигматичного, синтагматичного, епідигматичного, прагматичного відкриває перспективи для багатопланового аналізу аспекту, що уможливорює виявлення всієї палітри аспектуальних характеристик дієслівної лексики й найтонших нюансів її видової поведінки.

Ключові слова: вид, аспектуальність, перфектив, імперфектив, аспектуальний клас, видова поведінка, внутрішньолексемний контекст, полікатегорійність, термінатив, активітив, статив, евентив, релятив.

Постановка проблеми. У граматичних студіях останнього півстоліття серед категорій, що здобули репутацію найскладніших для дослідження, чи не найвище рейтингове місце посідає аспектуальність. Її називають «легендарною», «роковою», порівнюють зі «складним клубком питань», «густим лісом» проблем» [6, с. 3]. Однією з основних причин постійного дослідницького невдоволення через відсутність адекватного наукового опису категорії виду є, на нашу думку, суб'єктивне намагання втиснути його в жорсткі й стерильні морфологічні рамки, абстрагуючись від усього його об'єктивного багаторівневого обширу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Першим питанням анкети аспектологічного семінару філологічного факультету МДУ ім. М. В. Ломоносова, на яку було отримано відповіді від 35 дослідників із 13 країн світу, було: «У чому ви вбачаєте основну трудність опису категорії виду (аспекту) в слов'янських мовах?». Чільною причиною у відповідях більшості дослідників визнано складність семантичного облаштування категорії виду, пов'язану передусім зі взаємодією різнорівневих чинників, визначальних для видової поведінки дієслова. До таких чинників за порядком частотності виокремлення в анкетах належать:

1) вплив лексичної семантики дієслова на видове значення (О. В. Бондарко, М. Я. Гловінська, В. В. Гуревич, Р. Гусман-Тирадо, О. С. Кубрякова, О. В. Петрухіна, Ф. Леманн, Х. Р. Меліг, А. Мустайокі, Ф. Фічі-Джусті, І. Б. Шатуновський, Л. Ясаї);

2) вплив комунікативного статусу ситуації, описаної дієсловом, на вживання видів (О. В. Бондарко, В. В. Гуревич, Ф. Леманн, А. М. Ломов, Х. Р. Меліг, А. Спенсер, А. Тимберлейк, І. Б. Шатуновський);

3) вплив граматичних категорій часу і способу на вживання видів (В. В. Гуревич, А. М. Ломов, Ф. Леманн, Х. Р. Меліг, Я. Панєвова, А. Тимберлейк, І. Б. Шатуновський);

4) вплив семантики контекстного оточення дієслова (В. В. Гуревич, І. Б. Шатуновський);

5) вплив статусу аргументів предиката (Х. Р. Меліг);

6) вплив синтаксичних чинників на вживання видів (Ф. Фічі-Джусті);

7) вплив «готових» і «пережиткових» вживань у використанні виду (А. Мустайокі) [7, с.125–126].

Якщо граматичний рівень аспектуальності має досить високий ступінь репрезентативності в лінгвоукраїністиці, зокрема завдяки роботам В. М. Русанівського [8; 9], О. І. Бондаря [1], К.Г. Городенської [2], А. П. Грищенка [3], А. П. Загнітка [4], С. О. Соколової [10] та ін., даючи змогу вважати основними компонентами формальної моделі українського виду: 1) парновидові дієслова: а) корелятивні імперфективи; б) корелятивні перфективи; 2) одновидові дієслова: а) некорелятивні імперфективи; б) некорелятивні перфективи; 3) двовидові дієслова: а) біаспективи-імперфективи; б) біаспективи-перфективи, то дослідження виду у фокусі впливу різнорівневих чинників належить до недостатньо вивчених та актуальних проблем української аспектології.

З огляду на це, **мета нашої розвідки** – репрезентувати крізь призму двокомпонентної теорії виду варіант динамічної моделі категорії аспектуальності, що враховує чинники всіх мовних рівнів і передбачає передусім вивчення регулярного впливу на видову поведінку, з одного боку, внутрішньолексемного контексту як полісемічної неоднорідності словозначень дієслівної вокабули щодо належності до того чи того аспектуально релевантного класу, та зовнішньолексемного контексту як аспектуально вагомої гетерогенності конкретно-текстового синтагматичного, а незрідка – й прагматичного середовища. Проблема створення такої моделі визнана багатьма провідними аспектологами як одна з найактуальніших.

Виклад основного матеріалу. Комплексний аналіз категорії аспектуальності в сучасній українській літературній мові, здійснений на засадах функціональної граматики з огляду на основні положення об'єктивістського підходу [5, с. 14], уможливорює її репрезентацію як функціонально-категорійної єдності, що інтегрує вісім рівнів: екстралінгвальний, онтологічний, прихованограматичний, парадигматичний, синтагматичний, прагматичний, епідигматичний, граматичний.

Екстралінгвальний рівень аспектуальності пов'язаний із кореляцією мовної категорії аспектуальності, що відображає внутрішній час процесуальної ознаки, та позамовної категорії часу. На цій співвіднесеності ґрунтується притаманність внутрішньому часові дієслівних процесів найсуттєвіших властивостей і закономірностей об'єктивного часу, передусім діалектики тривалості й послідовності явищ позамовної дійсності.

Онтологічний рівень аспектуальності детермінований кореляцією внутрішнього часу процесуальної ознаки із буттєво пізнаними виявами тривалості та послідовності – онтологічно вагомими для аспектуальності категоріями стану, процесу та події.

Прихованограматичний рівень репрезентує залежність формальних класів мовного вираження аспектуальної ознаки: співвідносних за видом перфективів та імперфективів, *perfectiva tantum*, *imperfectiva tantum* від аспектуально вагомих лексичних угруповань, які прогнозують видову поведінку дієслова, зокрема здатність до того чи того різновиду видового й акціонального партнерства, спроможність функціонувати із відповідними часткововидовими значеннями, передовсім конкретно-процесним, чи прогресивним, відкритість для певного типу аспектуальної полікатегорійності. На ґрунті українського дієслова аспектуальні класи утворюють п'ятикомпонентну систему, до якої належать: 1) термінативи, або здійсненники, що об'єднують дієслова зі значенням подієспрямованого процесу, напр.: *Одного разу вона зупинила мене на вулиці, умовляла, переконувала, і я пообіцяв їй **посадити** у себе під вікнами горіх. І тепер щоразу **саджу** його подумки, коли чую засідання Верховної Ради або виступи наших посадових осіб* (Л. Костенко); 2) активітиви, або діяльники, до яких належать дієслова, що означають динамічний неподієспрямований процес, напр.: *На край світів **блукали** за тобою Пиду у жовтій куряві зірок* (В. Симоненко); 3) стативи, або станівники, що описують адинамічний, недискретно-фазовий вияв буття, локалізований хоча б у межах надтривалого часового відрізка, напр.: *Посеред кімнати **стояв** масивний капітальний стіл, уздовж якого **лежала** довга дерев'яна лінійка* (М. Гримич); 4) евентиви, або подійники, які передають значення миттєвих подій, зокрема і несподіваних, непередбачуваних, напр.: *Вона зробила крок уперед і... нога **провалилася** в діру... Поки вона її витягала, з торбинки **видав** мобільний телефон і **провалився** в ту саму дірку* (М. Гримич); 5) релятиви, або відносники, що інтегрують дієслівні лексеми зі значенням процесуально-стилізованих відношень,

властивостей, постійних ознак тощо, напр.: *Головне, що він, воїн Чінка, мусить зійтися з цим Сонцем у смертельному двобої, бо так вимагає кодекс лицарської честі* (В. Кожелянко).

Диференціацію дієслів сучасної української літературної мови за належністю до відповідного аспектуального класу, а отже, і констатацію певного типу аспектуального партнерства: суто видового, функціонально-видового, акціонального, аспектуально-акціонального, уявно-видового уможлиблює комплексна аспектуальна діагностика, що передбачає цілеспрямоване об'єднання різних методів [5, с. 95–147].

Система аспектуальних класів визначає закономірності видової поведінки дієслова: 1) термінативам притаманні суто видове, функціонально-видове й акціональне партнерство, конкретно-процесна функція; 2) активітиви не мають видових партнерів, натомість їм властиві багатовекторне акціональне партнерство й конкретно-процесна функція; 3) стативи позбавлені можливості мати видових партнерів і конкретно-процесну функцію, для них характерне аспектуально-акціональне партнерство з інцептивами, що означають мить зародження стану; 4) евентивам притаманне функціонально-видове й обмежене акціональне партнерство, але не властива прогресивна функція; 5) семантика релятивів унеможлиблює будь-яке партнерство та прогресивну функцію, хоч деякі з них, зокрема „географічні” дієслова, можуть мати уявно-видових, або інцесивних, партнерів, що спричинено асоціативно-метафоричним семантичним залишком термінативів, від яких утворені георелятиви.

Парадигматичний рівень аспектуальності репрезентує залежність видової поведінки від аспектуального чи акціонального підкласу, аспектуально вагомого тематичного класу. Так, до ядра термінативного класу належать пантиви, що означають агентивний процес, поступове здійснення якого спрямоване на досягнення повного результату, напр.: *Слово, слово мое пречисте... Вік вичавлюват' буду із тебе покору, Слово, вичави з мене раба!* (Г. Світлична). Їхнє наповнення – тематичні класи дієслів творення, перетворення, відтворення, руйнування тощо. До периферії термінативного класу належать тотиви, специфіка лексичної семантики яких унеможлиблює функціонування із часткововидовим значенням підкресленої тривалості, оскільки вони об'єднують дієслова зі значенням процесу, природою якого передбачена миттєва реалізація: початок, перебіг і завершення компресовані в одну фазу, один момент *Ханався за хатній одвірок... Ще вхопився за яблуко А воно пішло зі мною* (І. Малкович).

Семантика термінативів відкрита не тільки для суто видового, а й для функціонально-видового партнерства, що постає переважно як опозиція конкретно-фактичної функції перфектива й ітеративної чи загальнофактичної функції імперфектива. Крім видового, термінативам недоконаного виду властиве й акціональне партнерство, найпоширеніший вияв якого – термінативно-дистрибутивне.

Наповнення інтермінативних класів відзначається меншою строкатістю й підлягає здебільшого тематичній диференціації, за винятком виділення з-поміж активітивних дієслів аспектуального підкласу мультиплікативів і розмежування стативного класу на два аспектуальні підкласи: актуальні та неактуальні стативи.

У сенсі морфолого-словотвірної парадигматики особливе місце посідають активітиви, семантика яких відкрита для якнайширшого акціонального партнерства: а) протиставного: атенуативного, аугментативного, делімітативного, дистрибутивного, ексцесивного, кумулятивного, пейоративного, інгресивного, інхоативного, редуплікативного, сатуративного, семельфактивного, фінітивного тощо; б) непротиставного: ітеративного з відтінками атенуативної кратності, атенуативної процесності, комітативності, взаємності, інтенсивності тощо.

Синтагматичний рівень аспектуальності репрезентований, з одного боку, аспектуальними функціями: прогресивною, ітеративною, узуальною тощо, а з іншого – аспектуально вагомим семантико-синтаксичним наповненням предикатно-аргументних структур, у складі яких актуалізована та чи та семантика. Так, найвпливовіша та найвизначальніша для суто видового партнерства – об'єктна синтаксема. Поняття внутрішньої межі, яке містять у собі термінативи, зумовлює вияв результату дії здебільшого через прямий додаток, а отже, імперативну силу щодо видової корелятивності в синтагматичній сфері об'єкта має семантико-синтаксична дієслівна категорія перехідності vs неперехідності.

Аспектуальна вагомість синтагматичних компонентів адвербіальної царини найбільше репрезентована серед безоб'єктних дієслів, термінативні й інтермінативні семантими яких вступають в опозицію: „динамічне становлення vs статичний вияв ознаки”. Сприятливими для відображення динаміки ситуації є, зокрема, адвербіальні показники темпу перебігу процесу чи його чинників, наявність яких актуалізує термінативні семи, напр.: *...було воно [розп'яття], певно, вирізьблене з білого дерева, з липи, але білизна з року в рік жовтіла, час обгалунив дерево теплою золотавістю...* (Р. Федорів). Серед безпрефіксних означено-моторних дієслів актуалізації термінативності сприяє спрямованість на досягнення якоїсь конкретної просторової межі, яка за наявності директива усвідомлюється як внутрішня межа процесу. Із термінативною межею корелює і фінітив зі значенням мети походу. Відсутність директива чи фінітива характеризує ситуацію як активітивну, напр.: *Кілька їздців скакало навмання. Дикий крик і свист тривожили вечірню тишину* (Б. Лепкий). Отже, актуалізація семантими, що на віртуальному рівні мовного знака співвідноситься з відповідним аспектуальним класом, передбачає наявність чітко окреслених синтагматичних умов. У разі порушення цих умов семантима реалізується у форматі іншого аспектуального класу.

Прагматичний рівень аспектуальності пов'язаний передусім із емоційно-експресивним забарвленням, що супроводжує актуалізацію семантем. Наявність відповідних конотем експресивного чи оцінного типу зазвичай зосереджує увагу на процесі, що вже кількісно окреслений, має встановлену якість, його якісна й кількісна визначеність ніби злитовані воедино, тому такі семантими не перебувають у відношенні видового партнерства з дієсловами недоконаного виду, що є корелятами до нейтральних значеннєвих варіантів, напр.: *– Ну, ну, ну! Он як прийде батько, то він з тобою пожартує!* (У. Самчук). Унаслідок зсуву семантики в бік евентивності семантима *пожартувати* втрачає здатність до видового партнерства з *жартувати*.

Епідигматичний рівень аспектуальності виявляється як аспектуальна вагомість стійких асоціативно-метафоричних зв'язків, іноді визначальних для аспектуальної поведінки цілих тематичних класів. Саме таким зв'язком між дієсловами руху та „географічними” дієсловами спричинена наявність уявно-видового партнерства в межах закритого для корелятивності релятивного аспектуального класу. Метафоризація ж активітивних дієслів звучання на тлі чітко окреслених синтагматичних умов, зокрема наявності прямої мови, уможлиблює їхню перекатегоризацію в термінативи.

Грамматичний рівень аспектуальності представлений категорією виду, яка, системно протиставляючи дієслова доконаного та недоконаного видів, виконує роль інтеграційного чинника функціонально-категорійної єдності засобів відображення внутрішнього часу процесуальної ознаки. Грамматична категорія виду має досить складну структуру, зумовлену її тісною значеннєвою пов'язаністю з поняттєвою зоною термінативності vs інтермінативності – когнітивною основою видової корелятивності vs некорелятивності дієслівної семантики, передусім її відкритості vs закритості для суто видового партнерства, детермінованої віддзеркаленими свідомістю об'єктивними відмінностями між явищами позамовної дійсності. Якщо системне протиставлення будь-якого дієслова недоконаного виду будь-якому іншому дієслову доконаного виду стосується відображення поверхневих, найближчих ознак онтологічного часу – тривалості й послідовності, то опозиція дієслів, що є суто видовими партнерами, репрезентує глибинний зв'язок між співвідносними онтологічними явищами – їхню часову детермінованість. Однією з характерних особливостей облаштування аспектуальної системи сучасної української літературної мови є те, що на віртуальному рівні ознака доконаності відображає подійний момент переходу від одного стану до іншого, ознака недоконаності – міжподійний інтервал, упродовж якого тривають процеси, а на рівні актуалізації імперфективи позначають як процеси, так і події, перфективи ж – лише події.

Досліджуваний матеріал засвідчує, що основний визначальний чинник аспектуальної поведінки дієслова – відображена в лексичній семантиці онтологічна специфіка фрагментів екстралінгвального доквілля. Саме опір лексичного матеріалу унеможливив досягнення категорією виду українського дієслова граматичної чистоти таких категорій як спосіб і час, якраз об'єктивна неоднорідність дієслівних процесів стала суттєвою перешкодою для

охоплення видовою парністю всієї дієслівної лексики, а дефектність функціональної парадигми частини дієслів, зокрема неможливість уживання в основному для імперфективних дієслів – конкретно-процесному, або прогресивному, значенні спричинена саме лексичними заборонами. Категорія виду ніби зупинилася у своєму розвитку від лексичної до граматичної абстракції і, не досягнувши ідеальної гомогенності граматичних систем, залишилася гетерогенною, поєднуючи корелятивні за видом перфективи й імперфективи, *perfektiva tantum* і *imperfektiva tantum*, двовидові дієслова.

Аспектологічний аналіз дієслівного лексикону сучасної української мови засвідчує те, що термінативність, активітивність, евентивність, стативність та релятивність не є однозначною аспектуальною кваліфікацією всієї лексеми, а форматом реалізації, який у різних словозначеннях одного дієслова може бути неоднаковим. Аспектуальні класи не мають закінчених дієслівних реєстрів, оскільки зорієнтовані не на всю дієслівну лексему загалом, а на кожну її семантему зосібна. Це передбачає конкретну реалізацію валентного потенціалу предиката, чітко визначені семантичні ролі аргументів, передусім суб'єкта та об'єкта, зрештою, широкий контекст, тому про особливості видової поведінки дієслова можна говорити тільки на основі аналізу конкретнотекстових уживань.

Отже, аспектуальна, аспектуально-акціональна й акціональна полікатегорійність дієслівної лексеми, що виявляється в здатності значеннєвих варіантів дієслова функціонально належати до різних аспектуальних класів чи аспектуальних та акціональних підкласів, є системним явищем для українського дієслова. Тому аспектуальний аналіз багатозначної лексеми „без залишку” пов'язаний здебільшого з установленням типів аспектуальної чи аспектуально-акціональної полікатегорійності, відкритість для якої – не менш важлива риса аспектуальної поведінки поряд із відкритістю для видового та акціонального партнерства, повнотою функціонального спектра.

Висновки. Отже, лише комплексне дослідження закономірностей категоризації аспектуальної семантики на засадах функціональної граматики, що враховує вплив на категорію виду, що представляє граматичний рівень аспектуальності, чинників різних рівнів: екстралінгвального, онтологічного, приховано граматичного, парадигматичного, синтагматичного, епідигматичного, прагматичного, відкриває перспективи для багатопланового аналізу аспекту, що уможливило виявлення всієї палітри аспектуальних характеристик дієслівної лексеми й найтонших нюансів її видової поведінки.

Список використаної літератури

1. Бондар О. І. Темпоральні відношення в сучасній українській літературній мові : система засобів вираження / О. І. Бондар. – Одеса : Астропринт, 1996. – 192 с.
2. Городенська К. Г. Дієслово / К. Г. Городенська // Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови. Академічна граматики української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська. – К. : Унів. вид-во „Пульсари”, 2004. – С. 217–298.
3. Грищенко А. П. Дієслово / А. П. Грищенко // Вихованець І. Р. Граматика української мови / Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. – К. : Радянська школа, 1982. – С. 98–118.
4. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Морфологія : [монографія] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонДУ, 1996. – 435 с.
5. Калько М. І. Аспектуальність : категоризація, класифікація і репрезентація в сучасній українській літературній мові : [монографія] / М. І. Калько. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю., 2008. – 384 с.
6. Карпухин С. А. Семантика русского глагольного вида : автореф. дис. на соискание учен. степени доктора филол. наук : спец. 10.02.01 „Русский язык” / С. А. Карпухин. – Самара, 2008. – 31 с.
8. Ответы на анкету аспектологического семинара филологического факультета МГУ имени М. В. Ломоносова / [Черткова М. Ю., Плузган В. А., Рябчиков А. А., Кузнецов Д. О.] // Вопросы языкознания. – 1997. – № 3. – С. 125–136.
9. Русанівський В. М. Значення і взаємозв'язок граматичних категорій виду і часу в українській мові XVI – XVII століття / В. М. Русанівський. – К. : Вид-во АН УРСР, 1959. – 100 с.
10. Русанівський В. М. Структура українського дієслова / В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1971. – 315 с.
11. Соколова С. О. Префіксальний словотвір дієслів у сучасній українській мові / С. О. Соколова. – К. : Наук. думка, 2003. – 284 с.

Одержано редакцією 20.01.14
Прийнято до публікації 14.02.14

Аннотация. Калько Н. И. Вид глагола в фокусе влияния разноуровневых факторов

В статье представлен вариант динамической модели категории аспектуальности, учитывающий факторы различных языковых уровней и предусматривающий прежде всего изучение регулярного влияния на видовое поведение, с одной стороны, внутрилексемного контекста как полисемической неоднородности лексико-семантических вариантов глагола в отношении принадлежности к тому или другому аспектуально релевантному классу, с другой же – внешнелексемного контекста как аспектуально значимой гетерогенности конкретно текстовой синтагматической, а часто – и прагматической среды. Проблема создания такой модели признана многими ведущими аспектологами одной из наиболее актуальных. Одной из главных причин постоянного исследовательского неудовлетворения из-за отсутствия адекватного научного описания категории вида, есть, на взгляд автора, субъективное стремление ограничить ее жесткими и стерильными морфологическими рамками, абстрагируясь от всей ее объективной многоуровневой общирности.

Комплексное исследование закономерностей категоризации аспектуальной семантики на основах функциональной грамматики, что учитывает влияние на категорию вида, представляющую грамматический уровень аспектуальности, факторов разных уровней: экстралингвального, онтологического, скрытограмматического, парадигматического, синтагматического, эпидигматического, прагматического открывает перспективы для многопланового анализа аспекта, дающего возможность выявления всей палитры аспектуальных характеристик глагольной лексики и тончайших нюансов ее видового поведения.

Ключевые слова: вид, аспектуальность, перфектив, имперфектив, аспектуальный класс, видовое поведение, внутрилексемный контекст, поликатегорийность, терминатив, активитив, статив, эвентив, релятив.

Summary. Kalko M. I. The verb aspect under the influence of factors on different levels

The article represents a variant of the dynamic model for the grammatical category of verb aspect that considers the influencing factors on different levels and in the first place regards their regular influence on the aspectual peculiarities of the inner lexical context, on the one hand, seen as polysemic heterogeneity of the verb's lexical meaning in accordance with its involvement into various aspectual relevant classes, and, on the other, of the external lexical context which is aspect-viewed and semantically significant heterogeneity of the framed textual environment, regarded both pragmatically and syntagmatically. The problem of creating such a model has been widely admitted. The adequate description of the verbal aspect category being completely missing, the researchers being constantly lacking the one, the reason for that is viewed by the author in the subjectively permanent imposing of rigid and sterile morphological limits for such a category which actually is far more varied on numerous levels.

Complex research of aspectual semantics categories regarded in the functional grammar context, considered as well to be influencing the category of aspect, representing the grammar level of aspectuality, together with various factors: extralingual, ontological, grammatical unrevealed, paradigmatic, syntagmatic, epidigmatic, pragmatic, is giving way to multi-facet aspectual research enabling the broad perspective of aspectual characteristics in the verbal lexeme and its peculiar aspectual features.

Key words: aspect, aspectuality, perfective, imperfective, aspectual class, aspectual perspective, inner lexical context, multiple category formation, terminative, activitive, stative, eventive, relative.

УДК 811.161.2'367.622

Т. В. Гарбарчук

**СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ГІБРИДНИХ МІШАНИХ АБРЕВІАТУР
В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ**

У статті досліджено структуру гібридних абрoutворень української мови, перший компонент яких є новітнім запозиченням і розгортається в прикметник або має синонімічний за значенням прикметник. Установлено склад таких найуживаніших препозитивних запозичених компонентів та причини поєднання їх із цілими питомими словами.

Обґрунтовано оказіональний характер одних гібридних мішаних абрeвіатур і узусний характер інших, відзначено кодифіковані новотвори. Спростовано належність таких абрeновотворів до юкстапозитивів, зауважено про неправильне словотвірне освоєння їхніх препозитивних запозичених компонентів, указано на безпідставність їхнього правопису через дефіс.